

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologiae Mysticae Sive Exercitiorum Spiritualium Admodum Reverendi Patris P. Aloysii Siderei, Alias Vincentii Caraffa, Societatis Iesv Praepositi Generali, Tomvs ...

ex Italico Latino recenter idiomate opera et studio fidelissimi cuiusdam
interpretis donatus

Iter ad coelum in quatuor partium Semitas seu partes, & Fasciculum
Myrrhæ

Caraffa, Vincenzo

Coloniae Agrippinae, 1660

cap. 2. De Virtute spei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49363](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49363)

in fide vivo Ely Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me; quasi dixisset: Quemadmodum corpus habet esse ab anima, vitam, motum propriam pulchritudinem, & ultimam suam perfectionem; ita anima à Christo, tanquam à propria anima recipit proprium esse, & propriam vitam, principium suarum operationum. pulchritudinem, nec non ultimam suam perfectionem supernaturalem. Quapropter, sicut anima totum possidet corpus, penetrat omnes ejus partes & membra, eique tribuit esse & operari; ita anima Apostoli tota à Christo possessa uniti in Christo vivebat, & in Fide Christi: non aliud, nisi Christum spectabat: vivebat in Christo, & operabatur per Christum, idque mille titulis, præsertim tribus, Quia dilexit me: & tradidit semetipsum pro me: magno gratitudinis, & ut tanto correspondeam amori, pro Christo me dilexit, & pro me in Cruce mortem sustulit.

Eodem modo tu dices cum Apostolo: In Fide vivo Ely Dei. Non vivo in Fide fallaci hominum & Mundi; sed in Fide certa & secunda Christi: non aliud, quam Christum spectabo: oculi mei claudantur cuivis objecto creato, solumque aperiantur ad contemplandum Christum: vivo in Christo, vivo per Christum, vivo cum Christo: Fides Christi sit vita mea, totum meum bonum, cunctusque meus thesaurus: qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.

CAP. II.

De Virtute Spei.

Spes est certa expectatio futura Beatitudinis, ex Dei Gratia, & ex meritis propriis proveniens. Certissima est spes nostra ex parte Dei, esto non sit certa, possitque deficere ex parte nostra: ex defectu liberi arbitrii, potest esse obstaculum peccati. Ac plurima sunt hujus certitudinis fundamenta.

Mag Sent.

2.29.19.
a.4.ad 3.

Primò. Divina Omnipotentia & Misericordia
 ar. eis. ad 2. Deus potest, ac vult nos salvare. Quibus primò
 Spes inuititur, & non Gratia jam habita, quæ
 potest.

Secundò. Promissio Dei iuramento firmata & ratata.
 Cæt. Zach. In iurandum, quod iuravit ad Abraham
 nostrum, daturum se nobis. Per dñs rei immo
 Hebr. 6. conformiter docet Apostolus, id est, per promissionem
 iuramentum, quibus impossibile est mentiri Deum,issi-
 mum solacium habeamus.

Tertiò. Divinum ac inestimabile donum
 Rom. 8. Filij. Si pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo
 cum illo omnia nobis donavit? U. de Augustino
 Plus est, quod fecit, scilicet dando Filium, quam
 promissit, promittendo Gloriam. Si quod plus, tenet
 quod minus est, speramus.

Quartò Merita Sanguinis Christi: Habemus redemp-
 tionem per Sanguinem eius.

Quintò. Efficacia orationis eius: Pater, qui dixisti
 Ioan. 17. mihi, volo, ut ubi sum ego, & illi sicut mecum: ut viderem
 claritatem meam, quam dedisti mihi.

Sextò. Intercessio Beatissimæ Mariæ Virginis vocata
 Serm. de à D. Augustino Spes unica peccatorum, per quam speramus
 temp. 18. veniam delictorum, in quâ nostrorum est expectatio
 premiorum.

Septimò. Orationes aliorum Sanctorum. Nostri
 D. Thom. destinatio, quantum ad executionem, iuratur
 Sanctorum: quia Divina Providentia non subvertit cau-
 sas secundas, sed illis utitur. Hinc sequitur, juxta
 doctrinam S. Bonaventuræ, tres dati gradus Spei. *Alti-
 or, Altissimus.* Primus fundatur in meritis propriis
 Divinâ gratiâ faulcitis: secundus in Passione Christi
 tertius fundatus est in Misericordia Dei. Præterea dicitur
 in definitione Spei (*future Beatitudinis*) per quam
 tam intelligitur Beatitudo objectiva, quam formativa
 quia speramus Deum, Deique possessionem, quæ con-
 sistit in clara visione primæ Veritatis, & Amore perfectæ
 summæ Bonitatis, & in infinito æternæ Felicitatis
 Gaudio. Ultimò dicitur (*ex Gratia, & ex merito
 propriis proveniens*) etenim sperare sine meritis non potest.

S. Greg.

per, sed presumptio: & opera nostra debent esse meritori dependere à Gratia: Quam ob causam ad attingendum finem, quem speramus, principaliter concurrat Gratia.

Ex d. etis sequitur, bonum, quod à nobis sperandum est esse summum Bonum vitæ æternæ: *Habemus spem* Hebr. c. 6. *incedentem (id est incedere futientem) in interiora vela.* S. Tho. 2. 2. *in quantum spe-* q. 17. a. 2. *ritur ut bonum nostrum, ut bonum nobis: sed non propter nos, sed propter Deum finaliter: Spem namque mediante* *amamus Deum, ut utile & delectabile nostrum: sed im-* *mediate & virtualiter, ad honorem Dei, & gloriam Dei,* *et ultimum finem finaliter. Insuper quatuor sunt con-* *ditiones objecti spei. Bonum, Futurum, Arduum,* *et Possibile. Primo (Bonum) quia Malum est objectum* *Terroris. Secundo (Futurum) quia Bonum Præsens est* *objectum Gaudij. Tercio (Arduum) quia Bonum Fa-* *ctum est objectum Desiderij. Quarto (Possibile) quia* *impossibile est objectum Desperationis. Quæ conditio-* *nes omnes reperiuntur in immensa Gloria æternæ Bea-* *titudinis. Est bonum, & summum, & futurum bonum,* *& excellens bonum: ac propterea Arduum, unde cun-* *ctas superat Naturæ vires, ac Gratiæ postulat virtutem* *auxiliatricem, cujus suffragio Est etiam bonum possibile* *requiri.*

Ultra objectum Beatitudinis primarium, datur aliud secundarium Divinorum auxiliorum. Ad utrumque spes se extendit. Etenim non debemus duntaxat sperare hoc æternæ Gloriæ; sed etiam media ad illum nos conducentia: qualia sunt Gratia & cœlestes influxus. *Spes tuo intendit, docet Angelicus; Bonum, quod intendit, & auxilium, per quod intendit.* Cujus rationem subdit: quia effectus debet esse proportionatus causæ. *Vnde infinita virtutis est, ad infinitum bonum, quod est vita æterna, perducere.* Ergo ad obtinendum ultimum nostrum finem summi Boni à Deo, tanquam à prima causa sperare debemus media Divinæ Gratiæ. Dicamus modo de actibus virtutis Spei propriis, & à nobis exercendis.

H 5

Quæ

1.2. q. 25. a.
4. in corp.

Quatuor dantur actus Spei: Amor, Desiderium, Spes, Gaudium. Nam Respectu boni incipit motus in Amore, procedit in Desiderium, terminatur ultimum & ultimò completur in Gaudio. Sicut respectu malum incipit motus in Odio, procedit in Fugam, terminatur in Timore, & ultimò completur in tristitia. Quatuor enim modis operari possumus erga Deum. Primo Amore concupiscentiæ: amando Deum, ut patet per bonum nostrum, quod idem est, ab amate Deum propter Beatitude nostram. Ubi dicitur illa (propheta) non stat finaliter, sed solum impulsivè: ut (ut idem Sanctus Doctor alibi ait) non stat finaliter, sed formaliter: amatur namque Beatitude ratione propria forma & perfectionis: sed propter Deum finaliter; quia non esset bonus amor, si amaretur bonum nostrum, tanquam ultimus finis. Secundo possumus operari versus Deum, ut bonum futurum ad Desiderij. Tertiò, ut bonum arduum, quod Spei. Quarto, ut bonum præsens actu Gaudij: quem habet eum eo gaudent Beati in cælo. Eodem ignitur actu Spei amamus Deum, quia Bonum nobis: desideramus eum, quia est bonum absens: speramus eundem, quia propter infinitam suam excellentiam est bonum arduum & difficile obtentu: eoque gaudebimus, quando ipso præsentem fruemur.

Verùm advertendum est, quod actus Spei, qui est amor concupiscentiæ, conjungendus est cum actu amoris, qui est amor amicitie & benevolentie. Spes itaque Deum propter me, ut glorificem Deum etc. Veluti precabatur Salvator: Pater, clarifica Filium tuum, ut Filius tuus clarificet te. Petebat libi gloriam, ut cum eâ glorificaret Patrem suum. Et tunc Amor Spei fit perfectus: quia est Amor creature, qui revertitur ad suum primum principium & ultimum finem. Est de bono, ad bonum, & propter bonum. Bonum namque Divinum unitur bono creature propter gloriam ejusdem Boni Divini.

S. Dionys.

Spes non perficitur duntaxat à Charitate; verumtamen introducit Charitatem. Unde, ut docet Augustinus, mutuam in se exercent causalitatem Spes & Charitas.

quo introducit ad Charitatem, in quantum aliquis, spe- 22.q. 17.
remanenti a Deo, accenditur ad amandum Deum, a. 8.

Et servandum praecepta ejus: Et adveniente Charitate,
sua proficitur redditur; quia de amicis maxime spera-

Et his actibus virtutis Spei propriis varij subsequen-

ter effectus in animâ.

Principalis effectus, quem Spes producit in animâ,

est magnanimitas & generositas cordis: Et, qui an-

imatur ad aliquod maximum, parvum videtur omne

aliquid, quod est minus: Et ideo homini speranti Beatitu-

dinem eternam, habito respectu ad istam Spem, nihil

illi est arduum. Spera caelum, & facile spernes ter-

ram. Miraculum, docet Angelicus, non dicitur in

potestate ad potentiam Dei, nisi tu cujus, omne quod sit, est

invisum (Omnes gentes, quasi non sint, & quasi nihilum

in conspectu Dei) sed in ordine ad facultatem Naturæ. Hoc

idem com proportione quadam verificari potest de eo,

qui sperat. Cor habet non ab simile cordi Divino: nul-

lam, ut magnam & arduam demiratur, omne crea-

turam: quàm nihilum aestimat.

Quinque alios causat Spes effectus, ad quos cæteri

reducuntur. Primò Liberat, protegit, ac defendit ab

omni tribulatione tum spirituali, quàm temporali:

ut speraverunt Patres nostri: speraverunt, & liberaisti

nos. Secundò. Animam replet consolatione & Gaudio.

Exspectatio iustorum lætitia. Spe gaudentes. Qui gaudet

in spe, tenet & rem: qui autem Spem non habet, ad

rem non poterit pervenire. Tertio. Fortificat: In silen-

tiâ Spe erit fortitudo vestra. Qui sperant in Domino, Psal. 3. 13.

non turbabunt fortitudinem, nempe fortitudinem propriam

in fortitudine Dei: de propriis diffidentes viribus,

et confidentes in virtute & fortitudine Dei. Quarto.

1 p. q. 105.

Isai. 40.

Psal. 21.

Prov. 11.

Rom. 12.

Aug. in

Psal. 3. 13.

c. 30. & 40.

Prov. 18.

1. Timo. 6.

Vocatus

Prov. 13.

Lyr.

Matth. 13.

Hebr. 6.

S. August.

Isa. 4.

Psal. 90.

2. 2. 9. 10.

I. 2. 9. 4.

6. 4.

Vocatur gemma pretiosa nos recreans : Gemma
 rissima expectatio praesolantis, id est rei expectanda
 est Gloria caelestis : est jucundissima instar gemmae
 pretiosa margaritae ei, qui illam desiderat. Appellatur
 anchora : Habemus Spem quasi Anchoram animam
 tam ac firmam. Si videtur fluctuare in mari isto, non
 rumpi ab Anchora, an: equam intres in portum. Et
 penca Aquila : Qui sperant in Domino, assument pennam
 ut Aquila. Sperate in Domino : per Spem intrate ad
 videndum, quod creditur : Verum, ut anima horum ob-
 stium Spei fiat particeps, omni conatu ac studio
 oportet vitia Spei opposita.

Extrema autem, a quibus speranti cavendum est, sunt : Desperatio & Praesumptio. Prima peccat in defectum : quia non confidit in Potentia & Bonitate Dei, uti par est, & tenemur facere. Secunda peccat in excessum, quia nimium confidit, sperando Beatitudinem a liberalitate Dei independentem a nostris bonis operibus, aut dependentem ab operibus nostris absque concepta Divinae Gratie. Unde definiti potest Desperatio recessus a Beatitudine. Praesumptio vero non a Beatitudine, sed a modo debito eam obtinendi. Et Ratio est, quia sicut objectum Spei, si consideretur ut bonum arduum cum possibilitate obtinendi, habet rationem attractivi, & Spes respicit illud per modum accessus ; ita objectum Desperationis ut est bonum arduum cum impossibilitate obtinendi, habet rationem repulsivi, quod respicit Desperatio per modum recessus & fuga.

Causae Desperationis sunt Acedia & luxuria. Acedia est tristitia quaedam despectiva spiritus. Unde permittit spiritum sublevari ad procurandas res difficiles. Et peccatum carnis est causa Desperationis. Quia ex nimio affectu ad delectationes corporales, homo bona spiritalia, & non sperat ea. Causae Praesumptionis pariter duae sunt : Vanagloria & superbia. Quia, si Praesumptio nascitur ex inordinate fiducia in propriis viribus, causa est Vanagloria : Ex hoc enim quod aliquis multum desideret gloriam : sequitur, quod contemnat gloriam quandam supra vires suas. Sed

Presumptio nascatur ex inordinata fiducia in Misericordia Dei, causa erit superbia, propter quam aliquis tantum negligat, quod etiam eum peccantem Deus non puniat, sed a Gloria excludat.

Remedium contra Desperationem est consideratio Beneficentiae, Charitatis & Beneficiorum Dei. Nihil tam necessarium ad erigendam nostram Spem, quam considerare, quantum nos Deus diligit. Hae Sermon. 10. Considerare in quibus tota Spes mea consistit. Charitas, Potestatem adoptionis, Veritatem promissionis, Potestatem dispensationis. Quamobrem propter peccatum Desperationis gravissimam peccator Deo infert injuriam: quia, quantum in se est, negat principaliora attributa Dei, Charitatem, Veritatem & Potestatem: ac principaliter Desperatio contemnit Misericordiam, sicut Presumptio quod 21. d. 1. Et eandem rationem confirmat D. Augustinus Cajet. quia malitia nostri peccati nequit attingere equalitatem Beneficentiae Dei, & multo minus eandem superare. Quae non diffidat, qui tantum peccare potest, quantum S. Augustinus Bonis: cum sit autem nullus, qui hoc possit; qui se mala, praesumat de se meliora. Et haec pro de- ratione virtutis Spei sufficientia. Agemus deinceps de modo exercendi eam.

Supposito sanctae fidei exercitio, in quo aperte fidei contemplamur Deum, qualis sit in seipso, & in effectibus Gratiae, quos duos oculos Christus desiderat & amabat in Sponsa sua (Oculi tui columbarum) Cant. 4. attendendae deinde sunt alae Spei, quibus anima generosa sicut Aquilae vastam entis creati transcendit latitudinem, in caelum evolat, & in Deum firmiter figit obtinendum. Dato sunt ei ala dicitur, Aquila magna, ut volaret in Apoc. 12. Et: Qui sperant in Domino, misit abunt fortissimi: current, & non laborabunt; ambulabunt, & non deficiet. Et merito anima sic sperans comparatur Aquilae: quemadmodum enim Aquila non solum oculos dirigere in Solem; verum etiam versus eundem expedite alatum suum dirigit; ita anima non Fidei duntaxat oculos in Deum defigere; sed etiam alas Spei in Deum se extendere, ac in Deo solidari debet.

Ratio,

Opus. 3.
Compend.
Theol.

Ratio, cur præter Fidem Spes sit necessaria, dicitur à Sancto Thoma: Quia Fides est imperfecta cognitio. Unde non sufficit credere, ut nostris latissimè debet, sed etiam necesse est, perfecte quis cognoscatur deat id, quod credit: ad quam perfectionem per nos pervenitur.

Ut verò hæc Spes in Deum sit perfecta, sequens debet habere conditiones.

Prima. Debet esse certa & securâ firmè à Deo rando & finem Gloriz, & merita Gratiæ. Quia ob- jectum Spei est: *Sperare in Deum Beneficentem, & in Deum Auxiliantem*: cum finis & media debent esse proportionata, & nullus nisi ipsemet Deus ad Deum conducere valeat. Spes igitur nostra certissima sit, necesse est, quantum attinet ipsam Deum. Deus enim potest, & vult, ac promissit etiam commu- nimento nobis dare gloriam: insuper hoc suum delib- erium inexplicabile satis superque per hoc demon- stravit, quod proprium Filium pro nobis exposcit morti & morti Crucis. Securiam etiam, ex parte Christi, ad- dunt Spem nostram Valor ipsius Sanguinis, effusa orationum ejus, intercessio sanctissimæ Deiparæ, vir- rumque Sanctorum. Ut quis reddatur securus ad ob- tinendam gratiam à quodam Principe; dux requiritur conditiones: prima & principalis est, ut Princeps illam velit præstare: secunda (de qua non dubitatur) ut, qui petit gratiam, velit illam recipere. Et hæc duæ conditiones non desunt in casu nostro: certum est, Deus vult nos ditare coronâ æternæ Beatitudinis, & nos illam acceptare parati sumus: at simul hæc duæ voluntates inter se comparando; pius Deus noscitur desiderat salutem, quàm nos ipsimet: quia multo magis ipse præstitit & fecit pro nobis, quàm quilibet pro pio seipso. Certissima igitur esse debet Spes nobis, quod potens est Deus depositum meum servare in ultimum diem justus iudex. Et: Scitote, quia nullus servavit in Domino, & confusus est.

2. Tim. 1.

Eccles. 2.

Hebr. 1.

Secunda conditio veræ Spei est, ut sit alta & nobilis, & veluti generosa Aquila, in excelsis sit mansura.

non est collocanda in bonis transitoriis vitæ hujus; sed in bonis æternis futuræ vitæ: non in hominibus, sed in Deo: non in Creaturis, sed in Creatore.

Quapropter Deus ab Apostolo vocatur Deus nostræ

Spei: Deus autem Spei: & Christus dicitur *Spes nostra*: quia in Deum & in Christum solum nos sperare debemus. In Deo sperandum. Unde S Gregorius: *Spes in æternitatem animum erigit*. Ratio est, quia obiectum Spei debet esse Bonum excellens, quod sit supra naturam nostram, quodque superet vires nostras, quale est Bonum æternæ Gloriæ, quod est summum & infinitum bonum.

Tertia conditio est, ut sit violenta: etenim propter inaccessibilem difficultatem, & quæ nostras superet vires, sperari debemus. Quemadmodum conscendens montem præruptè altum ob itineris arduitatem violentum sibi inferat, necesse est; ita qui sublimem cœli inire, ac præruptum difficilemque Gloriæ potentem conscendere nititur, debet sibi inferre vim & violentiam, ac feruenter operari ut perveniat ad illam. *Regnum cœlorum*, quod est obiectum nostræ Spei, juxta oraculum Christi, *vim patitur, & violenti rapiunt illud*. Hoc ipsum docet Angelicus, nihil aliud, propter bonum usum virtutis hujus nobis operandum esse, *quodam animi elevatione, extensione & motu*: ita, ut nos sublevemus in virtute Dei, vincamus nos ultra vires nostras, nobisque insuperentur violentiam, ut sic respondeamus Divinæ gratiæ.

Quarta conditio est, ut sit humilis & magnanima: humilis, diffidendo prorsus propriis viribus, nostrum esse & operari reducendo in nihilum: magnanima, confidendo, & superando omnia etiam difficillima, nostrasque vires superantia in virtute & potentia Dei. Hoc est sperandum *Spe contra Spem*: sperare in viribus Dei contra Spem propriarum virium: *in Spe Gratia contra Spem Natura*: in potentem in se (Nihil sum, nihil possum) sed omnipotentem in Deo (Omnia possum in eo, qui me confortat)

Qua-

Rom. 15.
1. Tim. 1.
S. Thomae
ibidem
S. Greg. in
Moral.

1. 2. q. 18. a. 1.
q. 25. a. 1. q.
40. a. 2.

Quapropter, anima mea, in rebus spectantibus ad gloriam Dei tibi prospicies, ac diligentem habebis curam, ne deficias in fiducia & Spe in Deum habendam, sed potius cum S. Francisco Xaverio, cum plurimæ tibi obvertantur difficultates, obviant pericula, dices: plus mihi timor de defectu Spei in Deum; quam de quocunque alio periculo propriæ etiam vitæ.

Rom. 8.
S. Tho.

Quinta conditio: Spes nostra patiens erit & jucunda. Patiens: Quia, quod speramus, per patientiam expectamus. Et jucunda, quia: Spe gaudentes, scilicet mercedem qua est Dei fructus. Facit autem Spes hominum quantum ratione certitudinis, sed tamen affligit ratione certitudinis. Spes, qua differtur, affligit animam. Debetur igitur, charissime frater, magnam in te erigere Spem, magna te præmuni patientiâ: In silentio Spe sperare, & salvaberis. Suffer mala præsentia, spera bona futuræ, tanta namq; lætitia, tantumque est gaudium illius boni, quod expectatur, ut, sicut experti fuere Sancti, cocum mali, quod sustinetur, tollat amaritudinem. Quæ de causâ, juxta regulam Doctoris Angelici, quædam finis est dulcis, & media amara, ut eos libentius toleramus mediocrum amaritudinem, pensanda est dulcedo finis.

Prov. 13.

In vitis
Rarum.

Sexta & ultima conditio Spei est, ut Fide temperata illuminata, & Charitate formata. Enimvero temperate respicere & amare debet suum Donatorem & largitorem, à quo expectat & sperat omnia bona: sperandum bonum à Deo, tanquam ab amico: amando suum Donatorem Amore puro veræ amicitie, & absque proprio commodo. Fides, inquit S. Augustinus, intrinsecus præmium: Spes illud ad se trahit. Charitas currit, ut illud comprehendat. Dicit Fides, Magna à Deo filiis parantur: dicit Spes, Mihi servantur illa: dicit Charitas, Ad illa curro. Et hæc de conditionibus, quæ adesse debeat exercitio bonoque altitudinis Spei.

2. 2. q. 170
n. 8.

Superest, ut sæpè frequententur, exerceanturque illius actus. Et sunt quatuor illi supra enumerati, nempe, Amoris, Desiderij, Spei & Gaudij. Amo Deum, Desidero, Spero, Gaudeo. Amo Deum, per Deum

ad gloriam Dei: nimirum, Amo Deum; tanquam
 optimum meum; & summum Bonum; sperans illum
 ut qui suffragante ipso met Deo, Divinoque ejus
 auxilio, & potest propter finem Gloriam ipsius. Et idem
 dicendum venit de actu Desiderij: Desidero Deum,
 per Deum, & ad gloriam Dei. Et de Spe: Spero in Deo,
 per Deum, ad gloriam Dei. Et de gaudio: Gaudeo
 in Deo, per Deum, & ad gloriam Dei. Hæc est se-
 cunda anima vita, post primam vitam Fidei. Et quem-
 modum dicebat Apostolus de Fide: *In fide vivo* Gal. 2.
Fili Dei. Ad eundem modum de Spe nobis dicendum
 est: *In Spe vivo Fili Dei:* Vivo in Spe Christi.
 Sicut corpus meum vivit anima mea; ita anima mea vi-
 vet in Spe mea in Deo; & sicut anima est principium esse
 corpori ipsius corporis; ita Spes debet esse causa &
 principium esse & operari ipsius animæ. Quapropter
 Apostolus merito compellat Spem nomine galeæ (*in* 1. Tim. 6.
galeam, Spem salutis) quia caput nostrum rectæ in-
 tentionis defendit, ut cuncta nostra operatio, omne de-
 siderium, omnesque cordis nostri motus aliud non re-
 spectent, in nullum alium colliment scopum, quam in
 Deum solum bonum, quod est omne bonum, quæle est
 summum & infinitum bonum, quod est bonum illud,
 quod speramus, futuræ Gloriæ.

Quandocumque igitur præ foribus adsunt tentatio-
 nes, & invidant tribulationes, teque quasi prosterant
 in præsentis vitæ; spe in Deum sublevatus dic corde
 spero: Spero in omnipotentiâ Dei: spero in virtute &
 efficacia Sanguinis Christi: spero in auxilio & inter-
 cessione Mariæ Virginis. *Per ipsum & cum ipso, & in* Ad Colof. 1.
ipso, spero per ipsum, videlicet per merita Christi. Spero
 in ipso, cum auxilio Christi. Spero in ipso, Beatitudo
 in visione ipsiusmet Christi. Hæc Spes firmatus
 & corroboratus, inter omnia adversa fortis stabis & im-
 mobilis: *Qui confidunt in Domino, sicut mons Sion, Psal. 124.
 non commovebitur in æternum, qui habitat in Ieru-*

Ad perfectum hujus virtutis usum admodum utile
 est, & muleum servat distinguere inter vires Naturæ
 & Gratiæ, animoque revolvete promissionem illam:
Pari III.

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

Iob. c. 11.

Cum consumptus fueris in propriis viribus naturalibus, orieris ut Lucifer, in virtute Gratia. Sapientia tribulationibus, adversitatibus laboribusque adhiberis, ut dicas: Non possum amplius: & tunc dices: Sed tum mentis tuae occurrat, necesse est, quod viribus naturalibus deficientibus, alia tibi suppetentur vires supernaturales Gratia: & in his sperandum atque operandum est. Hæc doctrina Theologiae nititur fundamentis: docent namque Theologi, auxilium Divinae Gratia non solum confecti potentis intellectus & voluntatis, verum etiam potentis materialibus & executivis. Denique hæc praxis verae Spei in Deum in morte præsertim exercenda est: in qua, ut docet S. Bernardus, proflus diffidit de sperare debemus de propriis viribus, & de proprio merito, ac totam spem nostram collocare in virtute Divinae Gratia, in merito Christi, & intercessione Sanctissimæ Mariæ ejus.

CAP. III.

De Timore DEI.

1. AD vitam spiritualem non tantum Amorem sed etiam Timorem necessarius est: cuius actibus, non tanquam finibus sed veluti motivis, ut, nimirum, eo magis in Deum crescimus, omnemque etiam minimam offensionem Summi Boni fugiamus, uti debemus. Unde coniungendus est sanctus Amor cum sancto Timore, ut re cum timere: amare Deum tanquam bonum, & timere eundem veluti iustum. Nihil nos magis terretur

Bern. de modo bene ab omni peccato, quam Timor Inferni, & Amor Dei.
vive di Origo ac prima radix boni malique, conformiter dicitur
Serm. 4. S. Augustinus, Est Amor & Timor. Vi faciam bene, am
S. Aug. st. & times Deum: ut facias male, amas & times. Man
Psal. 79. dum. Ergo ut bene vivas, convertantur hæc duo
 Amore